

Assemblea General

El passat dimarts 25 de març va tenir lloc l'Assemblea General d'enguany de la Institució. Tres punts destacaven en l'ordre del dia: la proposta de nomenament de Joaquim Maluquer com a soci honorari de la Institució, l'elecció dels nous membres del Consell Directiu i l'aprovació de les línies generals d'actuació de la Institució i de la gestió econòmica.

Va ser el mateix president de la Institució, Jordi Sargatal, qui va remarcar algunes de les circumstàncies que van portar al Consell Directiu a proposar de nomenar Joaquim Maluquer com a soci honorari, i va destacar, entre altres, la seva labor pionera com a ornitòleg, el fet d'haver estat president de la Institució en dos moments

Joaquim Maluquer va agrair sincerament que hagués estat nomenat soci honorari, i va insistir, però, que els mèrits que se li atribuïen no eren tants i que no només eren seus, motiu pel qual aprofità la presència de Salvador Maluquer a l'assemblea per fer-lo copartícep d'aquests mèrits. També donà les gràcies a tots aquells que quan ell va ser president van contribuir amb la seva constància i dedicació a fer realitat els projectes que ara tant positivament es valoren.

El secretari va ser l'encarregat de fer un resum de les activitats realitzades durant el darrer any. Primerament es van citar les activitats més habituals de la Institució, com són les sessions científiques, els cursos naturalistes, el

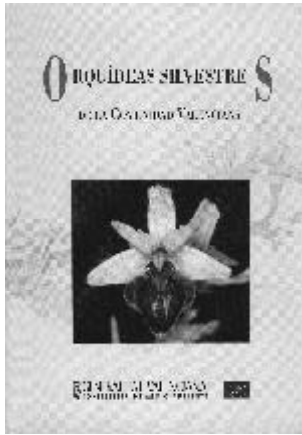
Salix babylonica

especialment decisius, la represa i el centenari, i el seu treball de difusió dels valors naturalistes a diferents sectors socials poc familiaritzats amb aquests coneixements.

seminari de gestió ambiental que es va fer sobre els boscos madurs, les activitats organitzades amb altres entitats i les publicacions realitzades, però es recordà que tot i ser habituals aques-

(Continua)

Orquídeas silvestres de la Comunidad Valenciana. Conselleria de Medio Ambiente, Generalitat Valenciana, 2001. ISBN: 84-482-2142-7. 222 p.

tes activitats requereixen una important dedicació per part dels seus responsables, als quals s'agraí la feina feta.

També es van recordar alguns dels nous projectes que actualment s'estan desenvolupant: es treballa en quatre noves publicacions (els sistemes naturals d'Alinyà, el catàleg d'heteròpters, la guia de les plantes aquàtiques i el catàleg de les plantes endèmiques i amenaçades); el projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals s'està executant gràcies a la participació de més de cent cinquanta experts i està permetent estendre l'activitat de la Institució per tot Catalunya; també s'esmentà l'increment de les funcions assessores i de la participació de la Institució en iniciatives d'altres

tres noves delegacions: País Valencià, Osona i Franja de Ponent. Precisament en tractar de les delegacions, es destacà de manera explícita l'alt ritme d'activitats de la Delegació del Bages.

El darrer punt de l'ordre del dia va ser l'elecció dels nous membres del Consell Directiu. Com a resultat de la votació realitzada, els càrrecs vacants seran ocupats pels socis següents:

Vicepresidència: Joan Pino i Vilalta
 Secretaria: Andreu Salvat i Saladrigas
 Vocalies: Xavier Escuté i Carulla
 Ester Gaya i Bellés
 Delfí Sanuy i Castells
 Joan Vallès i Xirau

entitats i en diferents òrgans participatius, i es remarca l'increment de la incidència social de la Institució.

S'insistí que els projectes, les publicacions i la descentralització de les activitats està facilitant una major implicació dels socis de la Institució en totes les seves activitats, la qual cosa és palesa en un dels fets més remarcables d'enguany, la constitució de

Un cop finalitzada la votació i després de llegir els resultats obtinguts, el president donà la benvinguda als nous membres del Consell Directiu i agrai la dedicació a la Institució i el treball efectuat durant els darrers anys pels membres del Consell Directiu que a partir d'aquell moment deixaven de formar-ne part: Ignasi Cebrián, Guillem Chacón, Josep Germain i Joan Mir. ■

Guía de líquenes epífitos. VICENT CALATAYUD i MARÍA JOSÉ SANZ. Ed.: Secretaria General de Medio Ambiente, Ministerio de Medio Ambiente, 2000. ISBN: 84-8014-298-7. 185 p.

Projectes

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Quan es va elaborar la metodologia per a l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits, es va dissenyar una fitxa de recollida de dades específica per a cada un dels vuitanta-cinc indicadors que es tenien que aplicar, de manera que així s'evités la subjectivitat a l'hora de l'obtenció de les dades de cada espai i es facilités el posterior tractament conjunt de totes aquestes dades.

L'experiència ha demostrat que aquesta previsió ha estat necessària, però no suficient, de manera que la tasca que ha calgut realitzar aquests darrers mesos ha

estat la de revisar totes les avaluacions i així poder garantir que s'han realitzat aplicant els mateixos criteris i que no s'ha produït cap oblit o error en l'obtenció de les dades corresponents a cada indicador.

Aquesta feina de revisió de les quatre-cents avaluacions (una per cada espai protegit i unitat físicament separada o diferents figures de protecció que contingui) ja ha finalitzat i s'està començant a introduir tots els resultats obtinguts en una base de dades que ha estat dissenyada especialment per a aquest projecte des del Centre de Recerca

(Continua)

Ecològica i Aplicacions Forestals. Un cop hagin estat introduïts els més de trenta-cinc mil registres obtinguts, es podrà iniciar la darrera i més esperada etapa d'aquest projecte: la realització d'un extens informe sobre els valors, l'estat i els resultats obtinguts del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya.

Actualment ja són gairebé dos anys ininterromputs de feina els que s'han dedicat a aquest projecte per un conjunt de més de cent cinquanta socis i col·laboradors de la Institució, els quals moguts pel seu interès a contribuir a la millora de la conservació i de la gestió dels espais naturals protegits no han escatimat cap mena d'esforç. ■

Cursos naturalistes

Els peixos dels rius mediterranis, sistemes d'estudi i propostes per a la gestió sostenible

Els dies 5 i 6 d'abril es va fer a Manlleu (Osona) el curs Els peixos dels rius mediterranis, sistemes d'estudi i propostes per a la gestió sostenible, coorganitzat i coordinat pel Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis, secció del Museu Industrial del Ter, Can Sangles de Manlleu, dedicada a la divulgació i a la recerca sobre el patrimoni natural fluvial. El va impartir Frederic Casals i Martí, professor associat a la Secció de Fauna Silvestre del Departament de Producció Animal, Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de Lleida.

Hi van assistir trenta persones. Per manca de places disponibles, no s'hi va poder apuntar més gent: la llista d'espera era força llarga. D'edats i formacions diverses, la meitat de l'alumnat procedia de fora de la comarca d'Osona i l'altra meitat del conjunt del Principat. De les enquestes d'avaluació, se'n va desprendre una valoració general bona o molt bona, tant pel que fa a l'organització com al professorat, la infraestructura i el suport del curs. També cal agrair la bona predisposició de tots els assistents.

El curs va compartir explicacions teòriques amb pràctiques de laboratori, d'observació i determinació de les espècies principals de

peixos dels rius mediterranis, i pràctiques de camp, de pesca elèctrica, un sistema de captura incruent, que permet alliberar els peixos sans i estalvis un cop identificats, pesats i amidats. Aquesta part es va fer al riu Ter, concretament a l'illa de les Gambires (Torelló i les Masies de Voltregà).

També es va fer una visita ràpida a l'exposició permanent i a les altres estances en construcció del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis, que es preveu inaugurar a finals d'aquesta primavera.

A part de la destresa pescadora d'uns quants dels assistents, vam poder detectar, doncs, la proliferació desaforada de peixos foranis. L'espècie més capturada de totes, amb diferència, va ser el barb roig o baró (*Phoxinus phoxinus*), un petit ciprínid d'origen centreuropeu, introduït fa gairebé quinze anys als vedats de pesca intensiva de truita, que s'ha expandit exponencialment gairebé a tot arreu. En segon lloc, va quedar situat el gardí (*Scardinius erythrophthalmus*), un altre ciprínid centreuropeu i asiàtic, que té un cert aspecte de carpa, del qual es distingeix per tenir els extrems de les aletes vermellosos. Finalment, i amb un nombre equivalent, van emplaçar-se el llopet de riu

15 anys del CREAM

El dia 10 de juny de 2003, el CREAM celebra els primers 15 anys de vida.

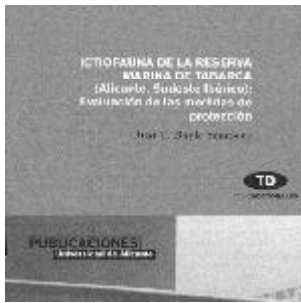
El conseller de Medi Ambient, el conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, el rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, el rector de la Universitat de Barcelona, i el president de l'Institut d'Estudis Catalans, es complauen a convidar-vos a l'acte de celebració, que tindrà lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans, a les set de la tarda.

El professor Joandomènec Ros pronunciarà la conferència *Ecologia i medi ambient: reptes a cavall de la ciència i la gestió*.

Durant l'acte es presentarà el llibre de la recerca al CREAM 1998-2003.

(Continua)

Ictiofauna de la reserva marina de Tabarca (Alicante, Sudeste Ibérico): Evaluación de las medidas de protección. JUST T. BAYLE SEMPERE. Publicaciones de la Universidad de Alicante, 2000. ISBN: 84-7908-582-7

Trobada d'aficionats a les libèl·lules de Catalunya

El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa ha organitzat, el dissabte 21 de juny de 2003, una trobada d'aficionats a les libèl·lules de Catalunya a Can Jordà, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

El programa previst és el següent:

10 h. Presentacions
10.30 - 14 h. Sortida de camp pels estanys de Jordà (Santa Pau), estanys d'en Broc (Olot) i riu Fluvià
14 h. Dinar i tertúlia. Es parlarà de la possible organització d'unes jornades sobre odonats de Catalunya, sortides i altres activitats.

Per a més informació i inscripcions, adreceu-vos a Emili Bassols, telèfon 972 264 666; adreça electrònica: webassol@gencat.net

(*Barbatula barbatula*), membre d'una altra família, la dels balitòrids, un peix petit, allargassat i bentònic, també d'origen centreuropeu, detectat a l'àrea fa tot just quatre o cinc anys, i la conegudíssima carpa comuna (*Cyprinus carpio*), asiàtica, present al nostre país, com a mínim, des de l'edat mitjana. Així mateix, es va observar una gran quantitat de cranc americà (*Procambarus clarkii*).

El barb de muntanya (*Barbus meridionalis*), endemisme mediterrani distribuït bàsicament per les conques del nord-est del Principat (del Besòs cap en amunt) i de la Catalunya

Nord, va ser l'única espècie autòctona capturada, dissortadament, en no gaire quantitat. No vam trobar ni rastre de cap de les altres espècies pròpies del Ter: la bagra comuna (*Squalius cephalus*), molt sensible a la contaminació i a l'alteració dels cabals circulants, en regressió a tot el país, i l'anguila (*Anguilla anguilla*), incapaç de recuperar-se a la seva àrea de distribució potencial pel fet de no poder superar les preses dels embassaments durant les seves imprescindibles migracions reproductives (els passos per a peixos, com els rius artificials, encara són en fase de projecte). ■

Sortides naturalistes

Cicle de sortides naturalistes als espais naturals protegits dels Països Catalans

Amb motiu de la realització del projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya i a proposta d'alguns dels avaluadors que hi han participat, s'ha programat un cicle curt de sortides, obert a tothom, que permeti conèixer de la mà de diferents experts alguns dels espais protegits menys coneguts de Catalunya.

Els espais que es visitaran en aquest cicle de sortides seran els següents: Serra de Montsià (Montsià); Utxesa i Tossals d'Almatret (Segrià); les Gavarres (Baix Empordà i Gironès); Collsacabra (Osona, Garrotxa i la Selva).

Un cop programades aquestes sortides i veient l'interès que el projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals protegits ha despertat en les altres zones de llengua i

cultura catalanes en les quals la ICHN hi té incidència, s'ha programat un cicle complementari de sortides a espais naturals protegits de la Franja de Ponent, Andorra i la Catalunya Nord per poder veure els diferents models de gestió del seu medi natural.

Les sortides programades són les següents: Serreta Negra (Baix Cinca), Sorteny (Andorra), la Maçana (Vallespir).

Aquestes sortides es faran tots els dissabtes, ininterrompudament des del 24 de maig fins al 5 de juliol. Conjuntament amb aquest NOTÍCIES es tramet un programa complet d'aquest cicle de sortides en el qual s'expliquen de manera més detallada els itineraris previstos i els principals punts d'interès de cada sortida, així com la manera d'inscriure-s'hi. ■

Premis per a estudiants

El jurat del premi per a estudiants d'enguany ha atorgat el premi a Laia Guàrdia Valle pel treball *El gènere Smittium: un exemple de la diversitat de tricomicets harpel-lals associats amb larves d'insectes aquàtics*; i un accèssit a Jordi Oliveras i Huig pel treball

Efectes de la formiga argentina, Linepithema humile Mayr, sobre el procés de dispersió de plantes mirmeccòcores mediterrànies. A continuació us oferim un resum de cada un d'aquest treballs.

El gènere Smittium: un exemple de la diversitat de tricomicets harpel-lals associats amb larves d'insectes aquàtics

Els tricomicets són una classe de fongs zigomicotes endobionts de diversos grups d'artròpodes mandibulats. Inclou tres ordres que apareixen units per la seva ecologia, ja que tot i ésser polifilètics, han evolucionat paral·lelament establint el seu nínxol ecològic en el tracte digestiu d'artròpodes, on viuen fixats aprofitant les partícules que travessen el lumen intestinal (Lichtwardt 1986, Lichtwardt *et al.* 2001). Existeix un

quart ordre, les Amoebidiales, que tot i haver estat recentment relacionat amb els protozous (Benny i O'Donnell, 2000), se segueix inclouent en els estudis i tractats sobre tricomicets per raons historicopràctiques.

Actualment hi ha cinquanta-set gèneres de Tricomicets descrits (Misra i Lichtwardt, 2000) la gran majoria inclosos a l'ordre de les harpel-lals (trenta-cinc gèneres), el més

(Continua)

destacable tant per la seva morfologia, molt diversa, com per la seva ecologia, igualment extensa i variada. Els representants d'aquest ordre es troben principalment en larves aquàtiques d'insectes fragmentadors i filtradors detritívors (dípters, efemeròpters, plecòpters), i més rarament en tricòpters, isòpodes i coleòpters (Lichtwardt, 1986; Lichtwardt *et al.*, 1999; White, 1999). És en aquest grup de Harpel·lales, on s'ubiqua el gènere *Smittium* Poisson, que compta amb més de seixanta tàxons descrits. Les espècies d'aquest gènere habiten el tracte intestinal de dípters, principalment quironòmids, amb alguns representants en simúlids, culícids, tipúlids i ceratopogònids. La majoria de *Smittium* són comensals, però *Smittium morbosum* Sweeney (1981) és patògena i ha estat descrita com a letal per l'hoste. D'altra banda, hi ha dades que fan referència a l'efecte beneficiós que pot tenir *Smittium culisetæ*, aportant a l'hoste nutrients com vitamina B i esterols (dermosterol, colesterol), que milloren el desenvolupament dels mosquits en situació d'estrès nutricional (Horn i Lichtwardt, 1981).

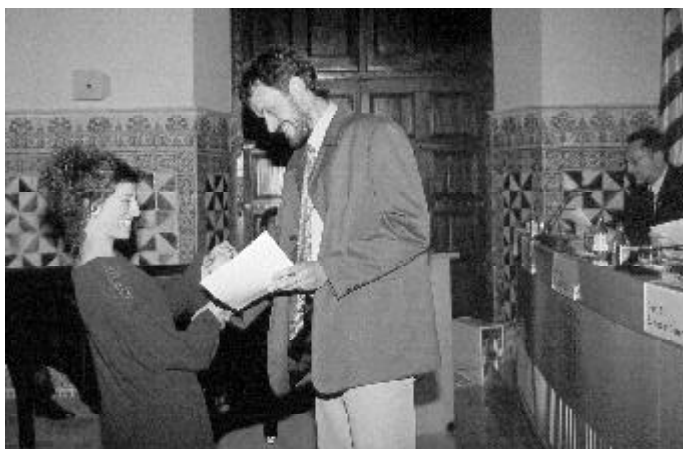
Les tricòspores de les harpel·lales són esporangiòspores que intervenen en la dispersió entre hostes i més rarament en la proliferació de nous tal·lus dins d'un mateix budell. La majoria de tricòspores tenen apèndixs a la base, en nombre variable segons el gènere (un en el cas de *Smittium*), i contribueixen a

la fixació de la tricòspora en el substrat, sovint damunt matèria orgànica que serveix d'aliment per als hostes potencials, juntament amb la qual seran consumides (Lichtwardt, 1986; Moss, 1999). Les zigòspores es formen previ intercanvi de material genètic entre tal·lus a través de ponts de conjugació. A diferència de les zigòspores esfèriques de zigomicets, les dels tricomicets són bicòniques, adaptades a l'ambient aquàtic i a circular per l'interior del tracte intestinal dels seus hostes.

Amb aquest treball de caire taxonòmic, hem intentat fer un reconeixement de les espècies de *Smittium* presents al nord-est peninsular, amb incursions en altres àrees, sobretot cantàbriques. Dins del continent europeu, l'estudi dels Tricomicets durant la primera meitat del segle xx es desenvolupà principalment a França, i més concretament a les zones d'influència pirenaica. A Catalunya, es varen realitzar els primers estudis on se cita la presència de tricomicets, inèdits fins al moment en l'àmbit peninsular (Girbal i Santamaria, 1998; Santamaria, 1997, Santamaria & Girbal, 1997, 1998).

Fruit de les campanyes de recol·lecció dutes a terme hem obtingut un total de vint espècies de *Smittium*, entre les quals hi ha tres espècies anteriorment citades a la península Ibèrica, quatre noves citacions peninsulars, dues noves citacions europees, vuit propos-

tes de noves espècies i tres espècies no determinades. Hem pogut observar zigòspores en dues espècies on aquestes no eren conegudes, s'han fet cultius axènics de noves espècies, i estudis micromorfològics amb microscopia electrònica d'escandellatge. Aquest treball és el resultat parcial del que pretén esdevenir un estudi, a mode d'inventari, dels tricomicets ibèrics. ■

***Efectes de la formiga argentina, Linepithema humile* Mayr, sobre el procés de dispersió de plantes mirmecocores mediterrànies**

La formiga argentina (*Linepithema humile* Mayr) és una espècie invasora originària de Sud-amèrica que ha estat introduïda en diferents àrees del món, entre les quals les nostres terres, lligada a l'activitat comercial humana.

Nombrosos estudis realitzats en àrees envaïdes d'arreu del món, han descrit l'impacte negatiu que la invasió d'aquesta espècie provoca sobre les comunitats de formigues natives i d'altres invertebrats. També ha estat descrit el seu efecte negatiu sobre el

procés de dispersió de llavors d'algunes plantes mirmecocores sud-africanes.

En aquest treball s'ha estudiat quines conseqüències té la invasió de la formiga argentina sobre el procés de dispersió de llavors de sis espècies mirmecocores de l'àrea mediterrània occidental.

L'estudi s'ha dut a terme a la Serrallonga, situada a l'extrem sud-est del massís de les Gavarres, prop del municipi de Castell d'Aro, comarca del Baix Empordà. En aques-

De l'Agenda a l'acció: Acció Local 21

Castell de Montesquiu
15 de maig de 2003

La Vola ha organitzat una Jornada adreçada al personal tècnic i polític d'administracions locals i supramunicipals.

- El preu de la inscripció, és de 55 € (dinar inclòs)
- Els socis de la ICHN i els estudiants que ho acreditin, tenen un descompte de 10 €
- Es lliurarà documentació de la jornada.
- El nombre de places és limitat i s'atorgarà per ordre d'inscripció.

Per a més informació i inscripcions, adreceu-vos a l'adreça d'Internet: <http://www.lavola.com/jornades/accio/>

Herbari digital de males herbes

La Unitat de Botànica de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida ha elaborat una pàgina web que consisteix en un herbari digital de males herbes. Aquesta pàgina la trobareu a l'adreça: <http://malesherbes.etsea.udl.es> i consteix en un fons documental amb més de sis-centes fotografies de males herbes i està dirigida, especialment, a estudiants d'agronomia i en concret de botànica agrícola.

ta àrea, hi podem trobar zones envaïdes per la formiga argentina i zones no envaïdes on trobarem només espècies de formigues natives.

Les espècies vegetals estudiades són dues Euforbiàcies: *Euphorbia biumbellata* (Poir.) i *Euphorbia characias* (L.), i quatre Papilionàcies: *Genista linifolia* (L.), *Genista monspessulana* (L.), *Genista triflora* (Rouy) i *Sarothamnus arbores* (Webb).

Mitjançant oferiments de llavors realitzats al camp en les dues zones d'estudi (envaïda i no envaïda) s'ha pogut constatar el dràstic impacte que la invasió de la formiga argentina té sobre la comunitat de formigues natives, ja que no s'ha observat cap formiga nativa interaccionant amb les llavors ofertes a la zona envaïda. Per tant, només la formiga argentina pot suplir el benefici previ de les formigues natives per a les plantes estudiades a les zones envaïdes.

Pel que fa al comportament davant les granes, s'ha vist que la formiga argentina fa transports de llavors de les sis espècies vegetals estudiades. No obstant això, la probabilitat de transport d'una grana després de ser trobada per una obrera de la formiga argentina és inferior a la probabilitat del conjunt de formigues natives.

Les distàncies dels transports efectuats per la formiga argentina no difereixen de les dutes a terme pel conjunt de formigues dispersants de llavors natives. No obstant això, el percentatge de transports que acaben finalment amb la introducció de la llavor al niu de la formiga argentina és inferior al de les formigues natives.

D'altra banda, el rastreig del sòl efectuat per la formiga argentina a la zona envaïda és més intens que el que duen a terme les formigues natives a la zona no

envaïda. Aquest fet implica que a la zona envaïda es produeix un major nombre de contactes formiga-llavor per unitat de temps que a la zona no envaïda.

Així doncs, el balanç entre la inferior probabilitat de transport de les llavors i la major freqüència de les interaccions formiga-llavor efectuades per la formiga argentina, dóna com a resultat un moviment global de llavors similar a les dues zones. Només en una de les sis espècies vegetals estudiades el moviment de llavors és diferent entre les dues zones, *Genista monspessulana*, la qual pateix una pèrdua de moviment de llavors després de la invasió de la formiga argentina.

D'altra banda, les sis espècies de llavors estudiades no resulten totes similarment atractives per a la formiga argentina. Aquestes diferències d'atractivitat no s'expliquen ni per diferències en el pes de les llavors, ni dels eleosomes ni de la relació de pes eleosoma: llavor.

Els resultats d'aquest treball, per tant, qüestionen la idea generalitzada fins avui segons la qual la invasió de la formiga argentina té un efecte negatiu sobre el procés de dispersió de plantes mirmecocores, ja que sembla que, per a algunes espècies vegetals, el paper com a dispersant de la formiga argentina pot reemplaçar el de les formigues natives. ■

Acords del Consell Directiu

En la reunió del 18 de febrer, el Consell Directiu de la Institució va tractar diverses qüestions relacionades amb l'Assemblea General i amb la renovació dels càrrecs del Consell Directiu. Un punt a destacar, és el fet que ja es disposa d'un detallat estat de comptes dels anys 2000, 2001 i 2002, resultat de l'encàrrec realitzat a una consultora externa en temes comptables.

També es va presentar un complet resum del desenvolupament del programa de cursos naturalistes 2001-2002, així com algunes dades addicionals per veure l'evolució que

aquests cursos han seguit els darrers deu anys. Cal destacar que durant el període 2001-2002 hi ha hagut un cert dèficit, en bona part a causa de que no hem disposat d'alguna de les subvencions que altres anys s'havien rebut i, especialment, a l'important nombre de cursos que s'han realitzat amb un baix nombre d'assistents. Malgrat tot, sembla que en el programa d'enguany el nombre d'inscrits ha augmentat i que els resultats econòmics seran positius.

En aquesta mateixa reunió, s'acordà contractar una assegurança de responsabilitat civil i

(Continua)

d'accidents, la qual cobrirà les diverses activitats de la Institució, especialment els cursos i les sortides naturalistes. Altres acords adoptats fan referència a l'organització d'un cicle de sortides naturalistes a espais naturals protegits, la preparació de les conclusions del Seminari de Gestió Ambiental sobre boscos madurs i la participació en la Xarxa de Custòdia del Territori, en què es nomena a Marc Bigas, de la Delegació d'Osona, com a representant de la ICHN en aquesta organització.

La reunió del 25 de març, centrada bàsicament en la preparació de l'Assemblea General que s'havia de dur a terme tot seguit, va tractar puntualment altres qüestions com la proposta de creació d'una nova delegació a la Franja de Ponent i la notificació que la Fundació Territori i Paisatge i Minuartia Estudis Ambientals, SL han esdevingut soci corporatiu de la Institució.

També es va informar dels actes vandàlics ocorreguts a l'Aula de Natura de l'Aiguabarreig, a Mequinensa. Atès que la magnitud d'aquest acte vandàlic obligarà a la construcció d'una nova aula de natura, s'aprova oferir el suport econòmic de la Institució per a la seva reconstrucció.

El secretari també va fer esment del comunicat conjunt emès per diferents societats filials de l'IEC en contra de l'actual agressió bèl·lica que està patint l'Iraq i de l'ús dels coneixements científics amb finalitats militars.

Aquesta reunió va finalitzar agraïnt la dedicació a la Institució i el treball efectuat durant els darrers anys pels membres del Consell Directiu que enguany deixen de formar-ne part: Ignasi Cebrián, Guillem Chacón, Josep Germain i Joan Mir. ■

Delegació del Bages

Actualització de la pàgina web *El medi natural del Bages*

El *Medi Natural del Bages*, accessible des de la pàgina web de la ICHN, <http://www.iecat.net/ichn>, s'ha ampliat de contingut i millorat de format.

Pel que fa als continguts, els minerals més representatius de la comarca apareixen ara al capítol reformat de la geologia, s'hi han afegit algunes fotografies de plantes freqüents en particular d'abelleres (*Ophrys*), s'hi inclou la notícia del retorn de la llúdria, i s'hi han incorporat més fotografies també d'insectes, sobretot de papallones, i dels bolets comestibles. En total *el Medi Natural*

del Bages conté ara 447 il·lustracions originals, comptant fotos, gràfics i plànols.

Pel que fa al format, a banda del tipus de lletra més gran, fàcilment legible per qualsevol configuració de pantalla, destaquen com a novetat els nombrosos enllaços que permeten rastrejar la pista de qualsevol de les informacions contingudes al *web*. Aquests lligams dins del *Medi Natural del Bages* en certa mesura reflecteixen les múltiples relacions internes dels sistemes naturals i del seu coneixement. ■

Declaració de l'Agulla

La delegació del Bages ha subscrit junt amb d'altres entitats de Manresa i del Bages el manifest *Declaració de l'Agulla*, que alerta sobre la conveniència de preservar de futures infraestructures i de la urbanització la franja contínua d'espai lliure entre els rius Cardener i Llobregat al nord de Manresa. Aquest és un espai que mostra el paisatge

obert característic del pla de Bages, ocupat majoritàriament per una extensa horta regada per la sèquia de Manresa i per conreus de secà on dominen els cereals, la vinya tradicional o els conreus de temporada, i que té com a punt neuràlgic i cruïlla d'itineraris el parc de l'Agulla. ■

Pla de protecció del medi natural i del paisatge del Bages

El Consell Comarcal ha enllestit ja la redacció del Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge. Aquest pla, després d'una anàlisi en profunditat del territori i de la seva vegetació, defineix uns grans espais naturals anomenats *nuclears* i una xarxa de connectors. Ara es treballa per incloure les propostes del Pla del Paisatge en el Pla

Territorial Parcial de les Comarques Centrals, perquè assoleixin el rang de normativa urbanística. D'aquesta manera, entre el Pla del Paisatge i els Espais del PEIN ja existents, la normativa urbanística protegiria explícitament pels seus valors de natura la meitat del territori de la comarca. ■

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 70. Barcelona, 2002. ISSN: 1133-6889. 144 p.

Les mines de la serralada de Marina. Introducció històrica i arqueològica. Marc geològic, geogràfic i medi natural. Catàleg de cavitats artificials. Vol. 1. Grup d'espeleologia de Badalona, 2000. 172 p.

Curs d'Iniciació a la flora i la vegetació del Bages

El curs, a càrrec de Jordi Badia, és organitzat conjuntament per les delegacions del Bages d'Òmnium Cultural i de la ICHN. Consta de tres sessions teòriques, que tindran lloc els

divendres dies 9, 16 i 23 de maig, de 2003 i de tres sortides matinals els diumenges 11, 18 i 25 de maig. Per a més informació truqueu al telèfon: 938 726 321 ■

Manifestació en contra del Pla Hidrològic Nacional. Barcelona, 6 d'abril de 2003. Fotografia de Joan Panisello. Podeu consultar la seva pàgina web a l'adreça: www.panisello.net

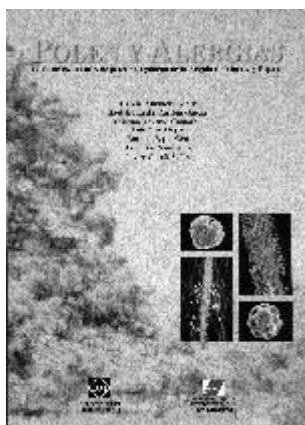
Delegació d'Osona

El Grup de Naturalistes d'Osona (GNO-ICHN), a través d'alguns dels seus membres i conjuntament amb el Grup d'Anellament Calldetenes-Osona, està fent un seguiment del ~~aufrany~~ *Neophron percnopterus* a la comarca d'Osona. Aquest carronyaire, que ja fa set anys que cria al Collsacabra, té en aquest massís un dels únics indrets de cria a la Catalunya central. Aquest any, després d'haver-se constatat la desaparició d'un dels adults, ha tornat a iniciar la reproducció amb normalitat, probablement amb la incorporació d'un exemplar forani. Els darrers anys s'han establert alguns punts d'alimentació suplementària a finals de l'època de reproducció, que han ajudat a tirar endavant un o dos polls.

El GNO-ICHN ha iniciat durant la primavera d'enguany la realització d'un catàleg de basses agrícoles de la comarca d'Osona, amb la intenció d'establir mesures de protecció per les basses, dipòsits i altres punts d'aigua que estiguin malmesos per l'acció del bestiar boví, abocaments i altres agressions. A través d'una senzilla fitxa on es recullen les dades més significatives dels punts d'aigua, com ara les mides, la situació, la presència o no de bestiar, la vegetació, etc. els naturalistes recullen la informació i l'envien al coordinador. Amb vista a l'any

2004, i amb el finançament d'una empresa osonenca, s'iniciaran les actuacions de protecció. Altrament, s'està fent difusió del document de conclusions del Seminari de Gestió Ambiental de la plana de Vic, celebrat l'any 2000. És pretén tenir incidència sobre la gestió dels municipis, i per això es fa arribar aquest document als diferents grups polítics que es presenten a les properes eleccions municipals. Fins ara, s'han cobert els municipis de Vic, Torelló, Calldetenes, Tona, Sant Pere de Torelló, Sant Vicenç de Torelló, Orís, Sant Quirze de Besora, Sora, Montesquiu i Vidrà.

El GNO-ICHN ha rebut una subvenció de la Fundació Territori i Paisatge – Caixa de Catalunya per fer una sèrie d'estudis a la roureda del Llopart, una de les rouredes madures més ben conservades de la comarca d'Osona. A través d'un acord amb els propietaris de la finca, es portaran a terme durant el 2003 uns estudis de fauna, flora, patrimoni cultural, entre d'altres, i posteriorment s'estudiarà la possibilitat d'establir un acord de custòdia entre la propietat i el GNO-ICHN que permeti la conservació de la roureda i el seu ús sostenible. Durant el mes d'abril ja s'ha iniciat el mostreig de lepidòpters nocturns i diürns. ■

Polen y alergias. Guia de las plantas de polen alergógeno de la región de Murcia y España. MANUEL MUNUERA, JOSÉ S. CARIÓN, CRISTINA NAVARRO, LUIS ORTOS, ANTONIO ESPIN, FRANCISCO SÁEZ i JAVIER GARCÍA. Murcia, 2001. ISBN: 84-8425-162-4

Sortides del Grup de Naturalistes d'Osona

10 de maig de 2003. La Vola – Sant Pere de Torelló. Impacte de l'eix Vic - Olot

Seguiment de l'estat actual de l'inici de les obres, reconeixement dels possibles impactes ambientals (flora, fauna, geologia, etc.) i identificació del traçat definitiu. Es faran fotografies per fer un seguiment de les obres.

Sortida de migdia. És recomanable portar l'esmorzar.

Lloc de trobada: a les 9 del matí, a la gasolinera de Torelló (carretera de Manlleu).

Informació i inscripcions: Jordi Camprodon (telèfon: 630 150 308)

11 de maig de 2003 (Claramunt - Tremp). Visita al canyet de Claramunt

Visita al canyet d'aus carronyaires de Claramunt (Pallars Jussà). Possible observació d'aus tan interessants com el

trencalòs, voltor comú, aufrany, àguila daurada, milà negre i reial...

Hora i lloc de trobada: per confirmar

Informació i inscripcions: Pere Cortinas (adreça electrònica: trencal@yahoo.es)

24 de maig de 2003 (Mont-rodó i Torrellebreta) es joncedes en els turons de la Plana

Reconeixement de les plantes que formen els prats més estesos en els turons de la Plana. Ecologia i distribució dels diferents tipus de joncedes al voltant dels turons. La sortida es farà en els serrats de Mont-rodó i de Torrellebreta.

Hora i lloc de trobada: a les 9 del matí, a l'aparcament del restaurant de les 4 Carreteres (Tona)

Informació i inscripcions: Carme Casas (telèfon.: 938 854 512 als vespres; adreça electrònica: carme.casas@uvic.es) ■

Delegació de la Franja de Ponent

Comença a funcionar la delegació de la ICHN a la Franja de Ponent

En la passada Assemblea General es va presentar la nova delegació de la Franja de Ponent. Formada per socis de la ICHN d'aquelles terres i naturalistes de la Ribagorça, la Llitera, el Baix Cinca i el Matarranya, alguns d'ells col·laboradors habituals en els nostres cursos i activitats de ponent.

Els impulsors, però, han estat l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig i amb ells compartirem seu, a Mequinensa. També

s'obrirà una oficina a Calaceit que a hores d'ara s'està obrant i que, des del Matarranya, estarà en estret contacte amb la delegació del País Valencià.

El proper 12 d'abril hi haurà una festa d'inauguració a Mequinensa, amb una eixida naturalista per l'Aiguabarreig i la presentació d'una exposició i un nou itinerari de natura per les riberes del Segre del Cinca i de l'Ebre. ■

Entitats adherides

L'Aula de Natura de l'Aiguabarreig destruïda

El cap de setmana del 8 de març un grup de brètols van assaltar l'Aula de Natura de l'Aiguabarreig, ubicada a Mequinensa, i en van destrossar tot el contingut, escultures, exposicions, mobiliari i equipaments audiovisuals, van abocar lleixiu i dissolvent als aquaris, cremaren bona part de la biblioteca i finalment s'endugueren prop de tres mil diapositives originals, l'ordinador i dades de camp dels darrers vint anys. L'espai va quedar tan malmès que els responsables de l'Aula van decidir buidar-la i tancar-la, atès que el contingut no estava assegurat i havia estat possible gràcies a l'esforç continuat de molts anys sense ajut econòmic de cap administració. El cost del material destruït és d'uns seixanta mil euros al que s'afegeix l'incalculable fons de dades i material gràfic.

Com van apuntar tant el coordinador de l'Aula com l'alcalde de la població als mitjans de comunicació tot indica que els autors són un grup de la veïna Fraga que havia proferit nombroses amenaces i que

destrossa regularment els aparadors de les entitats culturals catalanes, perquè s'oposa a la utilització del català a les comarques de la Franja de Ponent. La policia, però, va arxivar el cas al cap d'una setmana del succés.

L'Aula de Natura complia enguany deu anys d'activitat, era l'únic centre d'ensenyament en català a l'Aragó i alhora era l'equipament d'educació ambiental més visitat en aquesta comunitat autònoma.

El 13 de març —cinc dies més tard de la destrossa— estava prevista la visita del conseller de Medi Ambient de l'Aragó a l'Aula, una fita que es perseguia des de feia molts anys per a plantejar la conveniència de la gestió conjunta de l'Aiguabarreig entre les administracions catalana i aragonesa. El conseller anul·là la visita i, a hores d'ara, des de l'Aragó cap entitat ni institució ha mostrat solidaritat o interès pel que ha succeït. L'Aula de Natura serà enderrocada properament. ■

Excursió al Parc Nacional de Cévennes (França) 13, 14 i 15 de juny de 2003

Els Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà (APNAE) us conviden a conèixer el Parc Nacional de Cévennes, situat al sud est de França, creat oficialment l'any 1970. A més de visitar-lo acompanyats pels seus guardes, es donarà a conèixer l'experiència de la reintroducció dels voltors comuns i negres que s'hi ha dut a terme.

Programa:

Divendres 13. Sortida de Girona a les 15 h i de Figueres a les 15.30 h. Arribada a Florac i allotjament i sopar al Centre d'Acueil de Cévennes.

Dissabte 14. Visita del centre d'Interpretació de Voltors a Belvédère i excursió guiada per veure voltors.

Diumenge 15. Excursió a Nimes le Vieux i al mont Aigouse. Visita a la cova de Acen Armand. Arribada a Figueres a les 19 h i a Girona a les 19.30 h aproximadament.

La sortida és farà en autocar. Les places són limitades. Si hi esteu interessats, poseu-vos en contacte amb l'APNAE. Tel 972 454 672
A/e: apnae@arrakis.es

Representants en organismes i institucions

Consell de Protecció de la Natura

El dimecres 7 de maig, va tenir lloc al Departament de Medi Ambient l'acte de presentació de la memòria 2000-2001 del Consell de Protecció de la Natura. Aquest acte es complementà amb una conferència de Josep Maria Mallarach sobre l'avaluació de les polítiques ambientals.

La memòria que es presentà inclou el text dels vint-i-un informes que durant els anys 2000 i 2001 ha elaborat el Consell de Protecció de la Natura en desenvolupament de les seves funcions. En conjunt s'han elaborat informes sobre trenta-sis espais naturals protegits i els relacionats amb el

projecte de protecció d'espècies de la flora vascular autòctona i amb la zona regable del canal Segarra-Garrigues.

Tots els assistents a aquest acte van disposar d'un exemplar d'aquesta memòria, la qual també es pot consultar a través del web del Departament de Medi Ambient a l'adreça <http://mediambient.gencat.net>.

L'Institut d'Estudis Catalans té cinc representants en el Consell de Protecció de la Natura, tres dels quals formen part de la seva Comissió Permanent. Tots ells són també membres de la ICHN. ■

Memòria del Consell de Protecció de la Natura, 2000-2001.

Societats naturalistes dels Països Catalans

Festival Internacional del Film de l'Insecte

Del 15 al 19 d'octubre d'enguany, tindrà lloc a Prada de Conflent la cinquena biennial del Festival Internacional del Film de l'Insecte, organitzada per l'Office pour les Insectes et leur Environnement du Languedoc Roussillon (OPIE-LR). En l'organització d'aquesta cinquena edició, també hi col·laboren TV3, el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i la ICHN.

En l'edició d'enguany, a més del concurs internacional audiovisual sobre insectes, s'efectuaran altres activitats relacionades amb el tema dels insectes i el medi ambient, entre les quals destaquen una conferència europea sobre la gestió dels boscos madurs i la conservació de la biodiversitat a Europa,

diverses activitats pedagògiques i de divulgació sobre els insectes, com els gabials tropicals, sortides de descoberta amb entomòlegs a diversos punts dels Pirineus, jocs per als més joves, etc.

Amb la seva participació en aquestes activitats i en la cinquena edició del Festival Internacional del Film de l'Insecte, la ICHN vol enfortir els seus lligams amb els naturalistes de la Catalunya Nord i oferir a tots els seus socis l'oportunitat de participar en aquesta interessant iniciativa, que en les seves anteriors edicions ha aconseguit aparellar adequadament el debat científic i la difusió pública dels valors relacionats amb els insectes i el medi ambient. ■

Tiburones del Mediterráneo JOAN BARRULL i ISABEL MATE. Ed.: Els llibres del Set-ciències, 2002. ISBN: 84-95526-07-7. 291 p.

Col·laboracions amb altres entitats

El passat 27 de febrer, va tenir lloc al Castell de Montesquiu la jornada tècnica «Ordenació del sòl no urbanitzable en el marc de la nova Llei d'urbanisme de Catalunya». En aquesta jornada, diferents experts en ordenació del territori i urbanisme van comentar les conseqüències i aplicacions de la nova normativa urbanística en relació amb el medi ambient.

Aquestes jornades van estar organitzades per La Vola, companyia de serveis ambientals, SL i van comptar amb la col·laboració de la Delegació d'Osona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i de la ICHN. Les conclusions d'aquesta jornada es troben a l'adreça d'Internet: <http://www.lavola.com/>

Del 24 al 26 de març, es van celebrar les «Ies Jornades d'Animació Científica entre Investigadors i Comunicadors», que en aquesta primera edició van centrar-se en la biodiversitat. L'organització d'aquestes jornades va anar a càrrec de l'Observatori Científic de la Ciutat Mediterrània, el qual està adscrit als Centres i Museus de Ciències de Barcelona. La Institució Catalana d'Història Natural va participar en el desenvolupament d'aquestes jornades.

Per a obtenir més informació sobre aquesta activitat, la institució organitzadora, així com de *La Talaia*, butlletí de cultura científica, es pot consultar l'adreça d'Internet: <http://www.bcn.es/medciencies>. ■

Audiovisual de divulgació del patrimoni natural i cultural dels secans

El propassat 22 d'abril es va presentar a la llibreria ORYX de Barcelona l'audiovisual *Estepes i secans, patrimoni de Ponent*, que mostra, amb un recull de seqüències de fotos de gran qualitat, tractades informàticament, els trets més rellevants per divulgar l'interès de la conservació d'aquests espais greument amenaçats pels projectes de transformació en reg promoguts pel Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya. En l'acte va assistir el conseller de Medi Ambient de la Generalitat, Ramon Espadaler, el qual va dir que eines com aquest audiovisual ajuden a donar a conèixer el valor dels ambients estèpics catalans, de manera que després es pot «estimar i establir mesures per conservar-lo». D'aquesta manera es fa

possible que l'acció del Govern, es pugui fer, no només «per decret», sinó «amb un convenciment des del territori».

El Departament de Medi Ambient ha donat suport tècnic i econòmic per a dur a terme aquest audiovisual, el primer sobre els secans de Lleida, i també per a una exposició i un desplegable, que durant els propers mesos seran la base d'una campanya informativa sobre els valors dels secans lleidatans que es podrà veure en diversos municipis del Pla de Lleida. La campanya la impulsen la Fundació Natura i l'Associació EGRELL i compta amb el suport econòmic de la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya. ■

Curs sobre Espècies de flora protegides i d'interès de la Garrotxa: identificació i seguiment

Del març al setembre d'enguany s'està celebrant a la Garrotxa el curs Espècies de flora protegides i d'interès de la Garrotxa: identificació i seguiment dirigit a professionals locals de la vigilància, la gestió i la recerca, i que ha de permetre als assistents poder identificar totes les espècies protegides de la comarca, referenciar-les geogràficament (GPS i/o cartografia de detall) i realitzar tasques de seguiment.

El curs està organitzat per la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot i l'Ajuntament d'Olot, i en vuit sessions, els assistents identificaran totes les espècies de la flora vascular protegides de la comarca i amb els professors (Xavier Oliver i Miquel Campos) es pactarà i s'establirà un programa de seguiment en el qual participaran els assistents.

Aquest programa de seguiment té com a objectiu assegurar la conservació dels tàxons estudiats i, per tant, comporta la recollida de la informació necessària sobre les espècies, la disposició d'aquesta informació per part dels cossos de vigilància i els tècnics que han de regular les activitats que es realitzen al territori, detectar amenaces i impactes i, a més crear una línia de formació i assessorament en temes de flora.

Acord de caçadors i naturalistes per protegir la natura del clot de la Unilla

La Societat de Caçadors d'Almenar i la Fundació Natura han signat un acord per afavorir la conservació dels valors naturals de l'àrea del Clot de la Unilla, entre Almenar i Alguairó (Segrià), en una iniciativa de caràcter voluntari que és pionera en el conjunt de Catalunya.

El conveni de col·laboració signat per les dues entitats el passat 11 d'abril fa possible que la Societat de Caçadors d'Almenar cedeixi els seus drets de caça a la Fundació Natura en un àrea de 57 ha al voltant d'aquest espai natural, amb el compromís de la Fundació de no exercir-los i de senyalitzar l'àrea exclosa de cacera.

L'acord permetrà la creació d'un espai de refugi i de cria per a les espècies de caça

major i menor que freqüenten el Clot de la Unilla tant quan està sec com quan està inundat, i alhora beneficiarà de forma indirecta, amb una major tranquil·litat, a espècies no cinegètiques. Al Clot, s'hi troben fins a quatre hàbitats d'interès prioritari segons la Unió Europea i poblacions d'ocells escasses a Catalunya com ara la xurra, el sisó, el torlit o l'arpella.

El vicepresident de la Societat de Caçadors d'Almenar, Raül Camarasa, es va mostrar convençut que «amb bona voluntat» no hi ha problemes per fer compatibles els interessos de la caça i de la protecció de la natura. Les dues parts treballaran conjuntament perquè en el futur la Generalitat de Catalunya declari la zona com a **Refugi de Fauna Salvatge**.

Recull de legislació

Ajuts

Ordre *MAB/177/2003*, del 10 d'abril, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per al finançament d'actuacions i inversions en els espais naturals de protecció especial, i se'n fa pública la convocatòria per a l'any 2003 (codi de la convocatòria *04.11.03*). DOGC núm. 3869 del 23 d'abril de 2003.

Agricultura i ramaderia

Ordre *MAB/174/2003*, del 31 de març, per la qual s'amplien les comarques a les quals es poden fer cremes controlades a les zones de pasturatge d'alta muntanya i s'allarga el període cremes. DOGC núm. 3869 del 23 d'abril de 2003.

Avaluació de l'impacte ambiental

Edicte del 25 de febrer de 2003, pel qual es fa públic l'acord de la declaració d'impacte ambiental del Projecte de neteja de la riera Mugueta, al terme municipal de Castelló d'Empúries. DOGC núm. 3845 del 18 de març de 2003.

Caça i pesca

Ordre *MAB/91/2003*, del 4 de març, per la qual s'estableixen les espècies objecte de pesca i es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca a les aigües

continentals de Catalunya per a la temporada 2003. DOGC núm. 3838 del 7 de març de 2003.

Decret 112/2003, de l'1 d'abril, de modificació de la composició del Consell de Caça de Catalunya i dels consells territorials de caça. DOGC. núm. 3870 del 24 d'abril de 2003.

Espais naturals protegits

Decret 57/2003, del 20 de febrer, de modificació del Decret 82/1994, del 22 de febrer, pel qual s'aprova el Pla especial de la Zona Volcànica de la Garrotxa, pel que fa a la delimitació interna de l'espai al municipi de les Preses. DOGC. núm. 3839 del 10 de març de 2003.

Decret 58/2003, del 20 de febrer, de modificació del Decret 261/2001, del 25 de setembre, d'ampliació dels límits del parc natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. DOGC. núm. 3839 de 10 de març de 2003.

Programa de sessions i cursos naturalistes

Sessions científiques

Dijous 15 de maig, a les set de la tarda, a la Universitat de Vic.

Ecologia i dinàmica poblacional dels ocells carronyaires a Catalunya: el trencalòs com a model i exemple, per ANTONI MARGALIDA, naturalista, Grup d'Estudis i Protecció del Trencalòs.

Dimecres 11 de juny, a les set de la tarda, a Les Cases d'en Puig (el Prat de Llobregat).

Biologia comparada d'Aphanius iberus i Gambusia holbrooki. Possibilitat de coexistència en nous hàbitats, per ADOLF DE SOSTOA, biòleg, Departament de Vertebrats, Universitat de Barcelona.

Cursos naturalistes

17 i 18 de maig de 2003. **Flora i vegetació dels Prepirineus centrals catalans**, per JOSEP ANTONI CONESA, Departament d'Hortofructicultura, Botànica i Jardineria, UdL.

Informació i preinscripció

Centre d'Interpretació de la Mitjana. Carrer de Ramon Argilés, 35. 25005 Lleida. Demaneu per Maritxell Pastor. Tel.: 973 230 738; fax: 973 225 318. A/e: cea@paeria.es

14 i 15 de juny de 2003. **Introducció a la biologia dels amfibis i rèptils mediterranis**. Determinació de les principals espècies, per Ferran Aguilar, Societat Catalana d'Herpetologia.

Informació i preinscripció

Aula de Natura de l'Aiguabarreig. 50170 Mequinensa. De dilluns a divendres, de 9 a 13 h. Demaneu per Guillem Chacón. Tel. i fax: 974 464 435. A/e: aiguabarreig@partal.com

27, 28 i 29 de juny de 2003. **Flora i vegetació del Pirineu oriental**, per XAVIER OLIVER, botànic, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Informació i preinscripció Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Av. de Santa Coloma, s/n. 17800 Olot. De dilluns a divendres, de 10 a 13 h. Demaneu per Muntxa Navarro. Tel.: 972 264 666; fax: 972 265 567. A/e: wnavarp@correu.gencat.es

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recordeu

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns i dimecres de 10.30 a 19 h. Dimarts, dijous i divendres de 9 a 17.30 h.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Josep Lluís Àlvarez, Jordi Badia, Jordi Baucells, Guillem Chacón, Josep Germain, Laia Guàrdia, Joan Maluquer, Carles Martorell, Jordi Oliveras, Xavier Oliver, Marc Ordeix i Andreu Salvat.